

9. Indtægtsdækket virksomhed

<i>Serviceopgaver</i>	En af Danmarks Statistiks hovedopgaver er at udføre statistiske opgaver for private og offentlige kunder mod betaling. Opgaverne kaldes serviceopgaver og er omfattet af statens regler for indtægtsdækket virksomhed.
<i>Fuld omkostningsdækning</i>	Den indtægtsdækkede virksomhed skal hvile økonomisk i sig selv. Det vil sige, at indtægterne skal dække de totale omkostninger ved udvikling og produktion af serviceydelserne. De totale omkostninger omfatter dels de direkte omkostninger, dels indirekte omkostninger i form af bidrag til bl.a. it, husleje, ledelse og administration.
<i>Skræddersyede opgaver</i>	En stor del af serviceopgaverne består af skræddersyede statistikker og analyser til kunderne om fx enkelte befolkningsgrupper, erhverv, geografiske områder, virksomhedstyper og udgiftstyper. De større typer af serviceopgaver omtales nedenfor.

Interview og Markedsservice

<i>KÅS</i>	Servicesystemet KÅS (Kommune Års Service) tilbyder årligt kommuner og amter statistikoplysninger opdelt på delområder af kommuner. Det nuværende KÅS-system består af syv forskellige moduler – Befolkning, Bolig, Indkomst, Beskæftigelse, Pendling, Social og Nøgletal. Herudover findes der til kommuner og specielt boligselskaber servicesystemet "Statistiske Nøgletal på boligområder". Fra de større kommuner med et betydeligt antal indvandrere og efterkommere efterspørges en særskilt delområdestatistik, der bedre belyser denne befolkningsgruppe. I samarbejde med en række større bykommuner er det besluttet at etablere og udbyde i 2005 et nyt KÅS-modul efter samme model som for KÅS Nøgletal.
<i>Markedsstatistik</i>	Servicesystemet Markedsstatistik henvender sig primært til den private sektor med statistik til belysning af privatkundeområdet. Udover tilsvarende områdeopdelte standardydelser som i KÅS tilbyder Markedsstatistik også en lang række specialydelser i form af bl.a. kundeprofilanalyser samt vejsegmentering (udvælgelse af "klumper af veje" på minimum 500 personer baseret på statistikoplysninger). I 2004 er der i afdelingen for personstatistik blevet gennemført et projekt med beregning af pendlingsafstanden (korteste vejafstand) mellem bopæl og arbejdssted. Afstandsregningerne i tilknytning til både pendling og andre statistikområder rummer betydelige service-muligheder i Markedsstatistik, hvilket vil blive markedsført i 2005.

Det Danske Kvadratnet Danmarks Statistik har i samarbejde med Kort- og Matrikelstyrelsen etableret "Det Danske Kvadratnet" med opdeling af hele landet i små geografiske celler på ned til 100 x 100 meter. Kvadratnettet giver brugerne mulighed for på en fleksibel måde at kunne danne sammenlagte celler (clusters), som grundlag for levering af detaljeret geografisk statistik til fx markedsanalyse, lokalplanlægning og forskning. De forbedrede statistikmuligheder for Markedsstatistik ved udnyttelse af kvadratnettet vil fortsat blive markedsført intensivt i 2005, ligesom det positive samarbejde med en række videreformidlere vil blive udbygget

Lovmodellen Lovmodellen er et statistisk redskab til beregning af konsekvenserne af forskellige lovgivningsinitiativer, især på social-, skatte- og boligområdet. Danmarks Statistik leverer data til Lovmodellen, der organisatorisk er placeret i Finansministeriet.

Brugen af Lovmodellen er forbeholdt ministerier og styrelser, der er beskæftiget med lovforberedende arbejde. Der er nu i forbindelse med forskerordningen blevet etableret mulighed for at forskere og tilknyttede organisationer mod betaling og efter aftale med Danmarks Statistik og Finansministeriet kan få adgang til at udnytte lovmodeldata.

Interviewundersøgelser Danmarks Statistik kan yde service i forbindelse med dataindsamling, idet kunderne kan få gennemført små og større interviewundersøgelser af god kvalitet. Der benyttes computerstøttet telefoninterviewning. Undersøgelserne kan vedrøre privatpersoner eller virksomheder. Foruden interviewundersøgelser gennemfører Danmarks Statistik også postskemaundersøgelser for eksterne kunder.

Stikprøveudvælgelsen kan enten ske ved en tilfældig udvælgelse fra CPR-registret eller på basis af oplysninger i et statistikregister – fx personer beskæftiget inden for udvalgte brancher, personer med en bestemt uddannelse eller personer med rådighed over bil, der pendler til et bestemt geografisk afgrænset område. I tilknytning til forskerserviceordningen er der mulighed for at få leveret en kombination af interview og registerdata.

Øresundsstatistik Med støtte fra både EU's regionalfond samt interessenter fra dansk og svensk side har Danmarks Statistik i samarbejde med SCB (det tilsvarende svenske statistikbureau) gennemført et tværgående statistikprojekt for hele Øresundsregionen. I første omgang er der opbygget en fælles Øresundsdatabase med samordnede og geografisk opdelte

statistikoplysninger for hele regionen. Øresundsstatistikken formidles alene via internet.

I forbindelse med Regionalfondens program, Interreg III, er der sammen med de regionale myndigheder skaffet finansieringsgrundlag for perioden 2003-2005 til udbygning af dataindholdet i Øresundsdata-banken. Der er indtil nu aftalt nye projekter for den registerbaserede flytte- og pendlingsstatistik, statistik over løn- og arbejdsomkostninger, statistikken over nye virksomheder samt forskellige nye områder inden for arbejdsmarkedsområdet – bl.a. en fælles arbejdsløshedsstatistik for hele Øresundsregionen.

Forskningservice

Danmarks Statistik servicerer forskere (og analytikere) ved at etablere særlige datasæt til konkrete forskningsprojekter. Data er baseret på kombinationer af de mange statistikregistre i Danmarks Statistik og stilles som såkaldte afidentificerede mikrodata til rådighed for forskerne gennem den eksterne elektroniske forskerordning. Ordningen indebærer, at forskerne har adgang til data fra deres egen arbejdsplads.

Adgangsregler Danmarks Statistik giver udelukkende adgang til mikrodata for autoriserede forsknings- og analysemiljøer. Mere varige forsknings- og analysemiljøer med en ansvarlig chef og flere forskere/analytikere kan autoriseres. Med nogle få undtagelser inden for virksomhedsdata kan de autoriserede miljøer få ekstern elektronisk adgang til de data, som er nødvendige for gennemførelsen af et konkret projekt ("need to know" princippet).

100 autoriserede miljøer Ved udgangen af 2004 var der tildelt autorisationer til over 100 forsknings- og analysemiljøer.

Forskerservice-enheden Danmarks Statistik modtager i den fireårige periode 2002-2005 en bevilling fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (MVTU), som muliggør at bearbejdning af registerdata på Danmarks Statistiks særlige forskermaskiner er gratis for danske forskere og analytikere. Ordningen omfatter alle ansatte på offentligt finansierede forskningsprojekter, ansatte i offentlige forsknings- og analysemiljøer (dvs. universiteter, sektorforskningsinstitutioner, ministerier, styrelser mv.) samt forskere ansat hos alment velgørende fonde i Danmark. Desuden ydes der tilskud til opdateringen af visse forskningsdatabaser, hvorved datakøb fra disse er blevet billigere. Dette

omfatter Integreret Database for Arbejdsmarkedsforskning (IDA), Firmastatistik koblet med IDA, Demografisk database, Fertilitetsdatabasen, Lægemiddeldatabasen samt Socialforskningsregistret. Forskerserviceenheden (FSE) varetager i henhold til rammeaftalen en række funktioner i forhold til danske forskeres brug af registerdata.

Ny forskeraftale Bevillingen fra MVTU har været af stor betydning for den øgede anvendelse af mikrodata til forskning og analyse. Danmarks Statistik anser det for meget væsentligt, at der efter den nuværende bevillingsperiodes udløb ultimo 2005 fortsat tildeles midler til formålet. Danmarks Statistik støtter derfor arbejdet i det af ministeriet nedsatte Koordinerende Organ for Registerforskning (KOR).

Århus-filialen Danmarks Statistik viderefører en mindre filial i Århus fortrinsvis med det formål at servicere forskere i Jylland. Filialen er placeret på Århus Universitet sammen med Center for Registerforskning.

International Rådgivning

Danmarks Statistiks kompetencer er efterspurgt i udlandet. Der ydes derfor rådgivning til statistikinstitutioner i andre lande, hvilket også bidrager til medarbejdernes kompetenceudvikling og den internationale synliggørelse af institutionen. Den langt største del er indtægtsdækket virksomhed, idet projekterne hovedsagelig finansieres af Danida og EU.

Engagement i Afrika Rådgivningen omfatter et større projekt med statistikinstitutionen i Mozambique. Hovedformålet med dette projekt er at bistå med ekspertise, sådan at landets statistikkontor vil være i stand til at opbygge rutiner for en løbende statistikproduktion. Projektet blev påbegyndt i maj 2002. Den nuværende kontrakt udløber med udgangen af 2005 med en option på yderligere to år. Projektet gennemføres under ledelse af Danmarks Statistik i samarbejde med Statistiska centralbyrån i Sverige og Statistisk sentralbyrå i Norge. Rådgivningen indeholder generel institutionel støtte til strategi, ledelse og infrastruktur samt støtte til de enkelte statistikgrene.

Samarbejde i Central- og Østeuropa Danmarks Statistik har i en årrække givet teknisk bistand til de EU-lande, som blev medlemmer 1. maj 2004. Landenes tilpasning til EU's krav til statistikproduktion fortsætter. Samarbejdet påregnes derfor at fortsætte om end i mindre omfang. Praktikanter med et halvt års ophold i Danmark modtages jævnligt. Partnerskabsprojekter gennemføres blandt andet i Polen. I 2004 afsluttedes et projekt omkring In-

trastat i Letland og et andet om informationssamfundet og den videnbaserede økonomi i Litauen.

Samarbejdet med Cards-landene (Kroatien, Serbien & Montenegro, Bosnien-Herzegovina, Makedonien og Albanien) er intensiveret. Kroatien blev i 2004 anerkendt som EU-ansøgerland. Et toårigt partnerskabsprojekt sammen med deres statistikkontor gennemførtes 2003-04 og forventes at blive forlænget. Det har omhandlet støtte til dataindsamlings- og analysemetoder, nationalregnskab samt statistisk virksomhedsregister. Kurser og seminarer gennemføres jævnligt overfor eksperter i de fem Cards-lande. Et seminar for alle chefstatistikere blev afholdt i Ohrid, Makedonien i 2004.

Tyrkiet har fremsat ønsker om samarbejde, som forventes at blive indfriet i 2005. Tacis-landene omfatter det tidligere Sovjetunionen. Mindre aktiviteter er planlagt i 2005.

Øvrige større serviceydelser

<i>Udlændinge-database</i>	For Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration er oprettet en udlændingedatabase, som giver ministeriet mulighed for hurtigt og sikkert at belyse og analysere aktuelle emner vedr. udlændinges forhold.
<i>RIMO</i>	For Arbejdsmarkedsstyrelsen udarbejdes RIMO-modellen, som frem-skriver befolkning, beskæftigelse, arbejdsstyrke, uddannelsesfrekven-ser, byggeri og boligforhold på AF-regioner.
<i>Forebyggelses-registret</i>	Forebyggelsesregistret indeholder oplysninger om hospitalsindlæg-gelser mv. fra Sundhedsstyrelsen samt baggrundsoplysninger fra en række af Danmarks Statistiks registre til brug for forsknings- og ud-redningsopgaver inden for sundhedsområdet.
<i>Bilstatistik</i>	Fra Bilstatistisk Servicesystem kan der leveres oplysninger om dansk indregistrerede køretøjer, som personbiler, lastbiler, varebiler, busser og påhængsvogne. For hver køretøjstype fordeles der bl.a. på fabrikat, mærke og model, anvendelse, udstyr, alder, drivmiddel, vægt, laste-evne, ejerforhold og geografisk lokalisering. Der kan herudover ud-trækkes skræddersyede tabeller tilpasset helt specifikke behov.
<i>BED-servicesystem</i>	Samtidig med opbygningen af det ny registersystem med Bolig- og Ejendomsdata (BED) etableres der et servicesystem, som løbende udvikles i takt med at nye data indlægges i BED. På nuværende tids-

punkt kan systemet besvare forespørgsler vedr. byggestatistikken, såvel standardprægede som skræddersyede serviceopgaver. Ultimo 2005 forventes servicesystemet at være fuldt udbygget på bygge- og boligområdet.

<i>Udenrigshandels- service</i>	Udenrigshandelsstatistikken består på det mest detaljerede niveau af oplysninger om månedlig import og eksport af ca. 10.000 forskellige varer mellem Danmark og ca. 230 lande. Der er mulighed for at tegne et abonnement på et udvalg af disse oplysninger, enten som <i>landefordelte tal for udvalgte varer</i> (suppleret med oplysninger om industriens salg af egne varer) eller som <i>varefordelte tal for udvalgte lande</i> . Abonnenten definerer selv udvalget og data leveres på elektronisk form.
<i>ADAM abonnementer</i>	ADAM tilbydes i abonnement i flere varianter: Et abonnement omfatter udover modellen opdateringer af databank og fremskrivninger, samt en række for- og eftermodeller til specifikke anvendelser. Antallet af opdateringer og antallet af for- og eftermodeller er afhængig af abonnementet. Modelgruppen tilbyder desuden på serviceopgavevilkår at udføre analyser for kunder, der ikke ønsker en abonnementsordning. Herudover tilbydes ADAMs brugere og andre interesserede et kursus, der giver en generel introduktion til databanken, modellen og modellens anvendelser. Endelig tilbydes ADAMs databank i abonnement og i løssalg.
<i>Nordisk statistisk årbog</i>	Siden 1997 har Danmarks Statistik haft en aftale med Nordisk Ministerråd om at vedligeholde en database med sammenlignelig nordisk statistik, som stilles til rådighed af de nordiske landes statistikkontorer. På grundlag af databasen samt udtræk fra Eurostat og andre internationale statistikker udarbejder Danmarks Statistik hvert år <i>Nordisk statistisk årbog</i> , som udgives af Nordisk Ministerråd.
<i>Kursus- virksomhed</i>	Danmarks Statistik afholder kurser om databanker og i statistisk informationssøgning. Kurserne foregår i egne lokaler, lokalt hos kunderne eller hos eksterne kursusleverandører – og de skræddersys efter kundernes behov. I 2004 har der været afholdt kurser i dansk statistik, international statistik, erhvervsstatistik samt statistikbank og PC-Axis. Der er stor interesse for kurserne, som udvikles løbende, og i 2005 vil nye kurser blive tilbudt. I forbindelse med at Eurostat frigiver indholdet af deres databaser, vil der i 2005 blive udviklet nye kurser om international statistik.